

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

16. april 2019

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 529 (Alm. del) af 2. april stillet efter ønske fra Laura Lindahl (LA)

Spørgsmål

Vil ministeren oplyse, hvad den økonomiske virkning er på BNP, arbejdsudbud og den strukturelle saldo i 2030, hvis forældrebetalingssandelen for børn under skolealderen reduceres fra det nuværende niveau til svensk niveau (dvs. 1.382 SEK svarende til makstaksten for 1. barn)? Vil ministeren desuden oplyse, hvad effekten vil være for forskellige familietyper, herunder:

- et kontakthjælpspar med hhv. 1 barn i vuggestue, 1 barn i børnehave og med 2 børn i hhv. vuggestue og børnehave,
- en enlig kontanthjælpsmodtager med hhv. 1 barn i vuggestue, 1 barn i børnehave og med 2 børn i hhv. vuggestue og børnehave,
- et LO-par med hhv. 1 barn i vuggestue, 1 barn i børnehave og med 2 børn i hhv. vuggestue og børnehave,
- en enlig LO-arbejder med hhv. 1 barn i vuggestue, 1 barn i børnehave og med 2 børn i hhv. vuggestue og børnehave,
- et par bestående af privatansatte funktionærer med hhv. 1 barn i vuggestue, 1 barn i børnehave og med 2 børn i hhv. vuggestue og børnehave,
- en enlig privatansat funktionær med hhv. 1 barn i vuggestue, 1 barn i børnehave og med 2 børn i hhv. vuggestue og børnehave,
- en direktørfamilie med hhv. 1 barn i vuggestue, 1 barn i børnehave og med 2 børn i hhv. vuggestue og børnehave,
- en enlig direktør med hhv. 1 barn i vuggestue, 1 barn i børnehave og med 2 børn i hhv. vuggestue og børnehave?

Svar

Under de gældende regler fastsættes taksterne for børnepasning i daginstitutioner lokalt i den enkelte kommune. Daginstitutionstaksterne for børn under skolealderen (dagplejer, vuggestuer, børnehaver og aldersintegrerede institutioner) må dog ikke overstige 25 pct. af kommunens bruttodriftsudgifter.

Det er i besvarelsen lagt til grund, at der spørges til en situation, hvor der ud over de gældende regler om at taksterne ikke må overstige 25 pct. af bruttodriftsudgifterne, indføres et *yderligere* krav om at de månedlige takster ikke må overstige 1.020 kr. (svarende til 1.425 SEK ved en kurs på 71,6).¹

Den faktiske forældrebetaling for daginstitutionsbenyttelse vil ud over taksten afhænge af reglerne for økonomisk fripladstilskud og søskendetilskud. I en situation hvor grænsen på 1.020 kr. er bindende for taksten på et pasningstilbud, vil det være af denne takst, der regnes økonomisk fripladstilskud og søskendetilskud på baggrund af.

Der spørges til en påvirkning af den strukturelle saldo i 2030. Finansministeriet råder ikke over detaljerede fremskrivninger af daginstitutionsbenyttelsen og taksterne herfor så lagt frem i tid. I denne besvarelse opgøres virkningerne af tiltaget derfor i 2019, men der vurderes ikke at være grund til at forvente en markant anden saldo-virkning i de efterfølgende år (herunder 2030) opgjort i 2019-niveau.

Forslaget vurderes at have en negativ umiddelbar saldo-virkning på 2,8 mia. kr. (2019-niveau), svarende til 2,2 mia. kr. efter tilbageløb og adfærd, *jf. tabel 1*.

Tabel 1

Virkning på strukturel saldo, arbejdsudbud og BNP i 2019 (2019-niveau)

Virkning på strukturel saldo	Mia. kr.
Umiddelbar saldo-virkning	-2,8
Saldo-virkning efter tilbageløb	-2,2
Saldo-virkning efter tilbageløb og adfærd	-2,2
Virkning på arbejdsudbud	Fuldtidspersoner
Timearbejdsudbud	-60
- heraf substitutionseffekt	545
- heraf indkomsteffekt	-605
Deltagelse	60
Samlet	0
Virkning på strukturelt BNP	Mia. kr.
Samlet	-0,1

Kilde: Egne beregninger på Lovmovellen på baggrund af en 3,3 pct. stikprøve af befolkningen fra 2014.

Finansministeriet har etablerede regneprincipper for, hvordan arbejdsudbuddet påvirkes af ændringer i skatte- og overførselssystemet. Under antagelse af, at forslaget ikke ændre på daginstitutionsbenyttelsen, kan disse metoder også anvendes til at

¹ Taksten nævnt i spørgsmålet er i 2018-niveau, i 2019 er taksten 1.425 SEK. Den anvendte kurs er per 5. april 2019, som oplyst på Nationalbankens hjemmeside.

skønne over arbejdsudbudsvirkninger af ændringer i forældrebetalingen til daginstitutioner, *jf. kapitel 3 i Regneprincipper og modelanvendelse – dynamiske effekter af offentligt forbrug og offentlige investeringer samt besvarelsen af Finansudvalgets spørgsmål nr. 263 (alm. del) af 10. marts 2017.*

Arbejdsudbudseffekten af at sætte et loft på 1.020 kr. over taksterne til daginstitutioner for børn i førskolealderen skønnes at være beskedne. Det skal ses i lyset af, at der vil være modsatrettede effekter.

Aftrapningen af den økonomiske friplads vil – for personer i aftrapningsintervallet – alt andet lige påvirke arbejdsudbuddet på samme måde som en marginalskat. Størrelsen på dette bidrag til den sammensatte marginalskat afhænger af, hvor stort et tilskud, der aftrappes. Derfor vil en reduktion af kommunernes takster reducere den sammensatte marginalskat, hvilket vil øge timearbejdsudbuddet igennem en såkaldt substitutionseffekt.

Omvendt vil en reduktion af egenbetalingen, alt andet lige, betyde at familierne kan opretholde det samme forbrug for en mindre arbejdsindkomst, hvilket vil reducere timearbejdsudbuddet igennem en såkaldt indkomsteffekt.

Endelig vil en lavere takst bidrage til en positiv deltagelseeffekt, idet den lavere takst har større betydning for beskæftigede end for overførselsmodtagere, som ofte vil være berettiget til et højere økonomisk fripladstilskud.

Samlet set skønnes det, at disse tre effekter udligner hinanden, og at tiltaget derfor har en neutral virkning på arbejdsudbuddet. Tilsvarende vurderes virkningen på velstanden målt ved BNP også at være omtrent neutral.

Det kan ikke udelukkes, at der også vil være en påvirkning på omfanget af benyttelsen af daginstitutioner. Finansministeriet råder imidlertid ikke over regneprincipper til at skønne over sammenhængen mellem egenbetalingen og benyttelsen af daginstitutioner. Baggrunden for dette er først og fremmest manglende empirisk grundlag.

Virkingen opgjort på udvalgte familietyper

Påvirkningen af de enkelte familiers egenbetaling afhænger af, om de i udgangspunktet betaler en takst, der er højere 1.020 kr. pr. måned (svarende til 12.240 kr. pr. år). Virkningen vil således afhænge af, hvad der forudsættes om taksterne i udgangspunktet for de pågældende familier. I det følgende tages der udgangspunkt i de standardtyper og gennemsnitlige takster for institutionsbenyttelse, som er anvendt i Økonomi- og Indenrigsministeriets familietypemodell. Det indebærer en årlig takst for en vuggestueplads på 39.816 kr. (3.318 kr. pr. måned) og en årlig takst for en børnehaveplads på 21.132 kr. (1.761 kr. pr. måned).

Besparselsen for familierne afhænger endvidere af, om de får økonomisk friplads-tilskud. Den enlige kontanthjælpsmodtager har et indkomstniveau, der giver anledning til fuld økonomisk friplads, så dennes egenbetaling er upåvirket af tiltaget, *jf. tabel 2.*

Tabel 2

Påvirkning af familietypernes egenbetaling til daginstitution, opdelt på børn i hhv. vuggestue og børnehave, 2019-niveau.

Type	1 barn i vuggestue			1 barn i børnehave			1 barn i vuggestue og 1 barn i børnehave			Indkomstgrundlag for økonomisk friplads 1.000 kr.
	Før	Efter	Forskel	Før	Efter	Forskel	Før	Efter	Forskel	
Par på kontanthjælp	19.510	5.998	13.512	10.355	5.998	4.357	23.680	8.630	15.050	351
Enlig på kontanthjælp	0	0	0	0	0	0	0	0	0	176
LO par	39.816	12.240	27.576	21.132	12.240	8.892	50.382	18.360	32.022	678
Enlig LO'er	11.945	3.672	8.273	6.340	3.672	2.668	14.107	5.140	8.967	339
Funktionærpar	39.816	12.240	27.576	21.132	12.240	8.892	50.382	18.360	32.022	980
Enlig funktionær	27.075	8.323	18.752	14.370	8.323	6.047	33.252	12.118	21.134	490
Direktørpar	39.816	12.240	27.576	21.132	12.240	8.892	50.382	18.360	32.022	1.387
Enlig direktør	39.816	12.240	27.576	21.132	12.240	8.892	50.382	18.360	32.022	965

Anm.: LO og FTF er pr. 1. januar 2019 fusioneret til Fagbevægelsens hovedorganisation. Betegnelsen LO'er fastholdes i familietypemodellen til at dække over beskæftigede under de områder, der tidligere blev dækket af LO.

Kilde: Egne beregninger baseret på Økonomi- og Indenrigsministeriets familietypemodell.

LO-parret, funktionærparret, direktørparret og den enlige direktør, har alle en indkomst, som overstiger aftrappingsintervallet for den økonomiske friplads og betaler derfor den fulde takst. Disse familier vil få en besparelse på 27.576 kr. om året som følge af det nominelle loft over taksten, hvis de har ét barn i vuggestue. Hvis de har ét barn i børnehave er besparelsen 8.892 kr. pr. år.

Parret på kontanthjælp, den enlige LO'er og den enlige funktionær har en indkomst i aftrappingsintervallet for økonomisk friplads og vil derfor, hvis de har ét barn i vuggestue, opnå en besparelse på hhv. 10.335, 6.340 og 14.370 kr. om året. Hvis de har ét barn i børnehave er besparelsen hhv. 4.357, 2.668 og 6.047 kr. pr. år.

Besparselsen for familier, der har to børn (ét barn i vuggestue og ét barn i børnehave), vil være lidt mindre end den sammenlagte besparelse for tilsvarende familier med ét barn i vuggestue og familier med ét barn i børnehave. Det skyldes primært søskendetilskuddet.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen
Finansminister